

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

סדר מועד | מסכת ביצה, דף ל"ג- ל"ט
פרשת נח | כ"ז בתשרי- ג' בחשוון (3-9 לאוקטובר)

מן התלמוד

סדר מועד,
מסכת ביצה, דף ל"ז

בי רחיא דאביי דלוף. אתא לקמיה דרבה, אמר ליה: זיל עייליה לפורין להתם דהווי כגורף של רעי ואפקיה. יתיב אביי וקא קשיא ליה: וכי עושין גרף של רעי לכתהלה? אדהכי נפל בי רחיא דאביי. אמר: תיתי לי דעברי אדמר.

פ פורין - מיטתך | אפקיה - הוצא אותו
תיתי לי - יבוא לי (מגיע לי)

הסבר: בבית הריחיים של אביי התגלתה דליפת מים בשבת. רבה הציע לו להכניס את מיטתו לשם כדי שזה ייחשב מקום מגורים, ואז ייחשבו המים לגרף של רעי ויהיה מותר לפנותם בשבת כדי שלא יפריעו לו. אביי פקפק בהוראה זו, משום שחשב שאין לעשות גרף של רעי לכתחילה בשבת. בינתיים נפל בית הריחיים שלו. אמר אביי: מגיע לי, על כך שעברתי על דברי רבי.

דבר תורה

לאחר ששלח נח את היונה מן התיבה, היא שבה אליו כשעלה זית בביה, כסמל לכך שנסתיים המבול. מדוע מכל עצי העולם חזרה היונה דווקא עם עלה של עץ זית? ומדוע הוא המסמל את השלום? הזית הוא פרי מיוחד, שעיקר איכותו מתבטאת בשמן הטוב המופק ממנו. שמן הזית הוא המשובח ביותר לאכילה ולהדלקת אור המאיר את העולם. אולם, בכדי להפיק את השמן מהזית יש לעבוד עבודה קשה ומאומצת, ולהשקיע זמן וכוח רב. נראה שעלה הזית בא לסמל ולומר - שאם נרצה שהעולם יחזור להתקיים ולהיות מזור ולא קודר ואפרורי כמו במבול - הדבר תלוי במאמצים שנשקיע אנחנו לשם כך. ככל שיתאמץ האדם, יעמול וישתדל לתקן, לקדם ולעשות עולם טוב יותר - כך יואר העולם באור יקרות.

דף ל"ג: הדלקת אש ביום טוב

ביום טוב אסור להצית אש חדשה, למשל, אסור להצית גפרור. אבל ביום טוב מותר להדליק אש מאש שכבר בוערת. למשל, מותר לקרב נר אל האש כדי להדליק את הנר. פעם לא היו גפרורים, אלא היו מדליקים אש בדרך אחרות. מענין לראות במשנה, איך היו מציתים פעם אש.

המשנה אומרת שפעם היו משפשפים במהירות רבה שתי אבנים זו בזו, והן היו מתחממות כל כך, עד שייצאו מהן ניצוצות שאפשר להבעיר מהן אש, כמו מהמצית שמציתים בו אש בכירים שיש במטבחים שלנו.

גם עצים היו משפשפים זה בזה והפיקו מהם אש.

היתה דרך נוספת להצית אש. מילאו מים בכלי זכוכית והעמידו אותו ליד השמש. הכלי הזה נהיה כמו זכוכית מגדלת, וניתן היה להצית ממנו אש.

לשם מה מפרטת המשנה איך מדליקים אש? כדי ללמד אותנו, שבכל האופנים האלה אסור להדליק אש ביום טוב.

דף ל"ד: פרות שנת השמיטה

בשנה השביעית, הלא היא שנת השמיטה, אין חורשים ואין זורעים בשדות שבארץ ישראל.

קנים דין מיוחד בשנת השמיטה, שהפרות שגדלים בה על העצים הרי הם הפקר. כל הרופה, יכול לקחת את הפרות, כי הפרות הפקר ולכל אחד רשות לקחתם.

תמיד צריך להפריש תרומות ומעשרות מפרות, ולפני שמפרישים תרומות ומעשרות, הפרות הם "טבל" ואסור לאכול מהם.

התלמוד אומר, שמפרות שנת השמיטה אין צריך להפריש תרומות ומעשרות. אלא מותר לאכול אותם מיד מהעץ.

דף ל"ה: "אכילת עראי"

למדנו שאסור לאכול "טבל", פרות שלא הפרישו מהם תרומות ומעשרות. עם זאת, יש מקרה שבו מותר לאכול פרות עוד לפני שהפרישו מהם תרומות ומעשרות, ובכל זאת לא יעברו על איסור. התלמוד אומר, שמפרות שמפרישים בשדה, ועדיין לא נגמרה מלאכתם,

מותר לאכול "אכילת עראי". פרות שלא נגמרה מלאכתם, הם פרות שעוד לא סיימו לטפל בהם. למשל, קישואים שגדלקו מן השדה, אך הם עדיין מפוזרים ולא ערמו אותם לערמה גדולה יחד.

מהם מותר לאכול "אכילת עראי", ללא הפרשת תרומות ומעשרות.

"אכילת עראי" היא אכילה שאינה חשובה. "עראי" - זמני. כלומר, אכילה שאינה קבועה, לא חשובה. למשל אדם העומד בשדה ורופה לאכול פרי להנאתו.

"תלמוד ישראלי" הינו פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי ששם לו למטרה להנגיש את התלמוד תוך חיזוק והעצמת הקשר לתרבות ומורשת ישראל. הפרויקט כולל: שבעה כרכים על פי סדר הדף היומי, עלונים שבועיים, עלונים ייחודיים לחגים, דף פייסבוק פעיל, ערוץ youtube פעיל הכולל סרטונים, תוכניות קיץ, ועוד. מוקדי לימוד בקהילות ובתי ספר בכל הארץ ואף בעולם. תלמוד ישראלי - מפגישים דורות. מחברים עולמות.

★ | מן ההסטוריה

גטו בודפשט

גטו בודפשט היה המקום בו רוכזו יהודי בודפשט והונגריה במהלך השואה. הנאצים פלשו להונגריה בשלב מאוחר של מלחמת העולם השנייה. הגטו הוקם בנובמבר 1944 והתקיים שלושה חודשים בלבד, עד שחרורו בידי הצבא האדום בינואר 1945. הגטו מוקם סביב בית הכנסת הגדול וכלל כמה גושי בניינים שהוקפו בגדר. בתוכו רוכזו כ-200,000 יהודים. לא ניתן היה להיכנס אליו או לצאת ממנו, ותושבי הגטו סבלו מצפיפות, רעב ומחלות כגון טיפוס. יותר ממחצית היהודים בגטו נשלחו להשמדה, ובשעת שחרורו נותרו בו כ-70,000 איש.

החלק האחרון של חומות גטו בודפשט, שנהרס בשנת 2006 (Wikipedia, Zello)

מתפללים

לפניכם אירוע שעורר דיון סוער:

משפחת כהן מתגוררת בארצות הברית, במקום שבו מתרחשות מדי פעם סופות חזקות שיכולות לפגוע קשה בבתים וברכוש. תושבי השכונה בה גרה משפחת כהן התארגנו יחדיו, באמצעות כספים שכל משפחה תתרום, לבניית מקלט גדול בשכונה, כך שבמצב של סופה קשה - כולם ייכנסו מהר למקלט הזה וישוהו בו עד חלוף הסערה. במשפחת כהן היו כאלו שסברו שהם מעדיפים להשקיע את הכסף בבניית מקלט פרטי בבית שלהם ולא להצטרף למקלט השכונתי. הדבר עורר דיון משפחתי סוער.

מצד שני:

חלק מבני המשפחה טענו שהם מעדיפים בזמן סערה להיות ביחד רק בני המשפחה ולעבור את השעות הללו בלי עוד אנשים מסביב. לכן הם מעדיפים להשקיע את הכסף בבניית מקלט פרטי בבית שם הם ירגישו שיש להם יותר פרטיות ונוחות ואף ירגישו בטוחים יותר.

מצד אחד:

חלק מבני המשפחה טענו שזה לא נכון לפרוש מהציבור ולהקים מקלט פרטי לבד. יש חשיבות בזמן מצוקה וסערה להיות כולם ביחד, לתמוך האחד בשני וכך לעבור את הסופה. לכן צריך להשתתף כספית בבניית המקלט השכונתי.

...אנה?
עֲתֶכֶם?

אם גם אתם נתקלתם בדילמה והתפללתם 'עליה אתם מוזמנים' לשתף אותנו ואולי היא תתפרסם אצלנו בעלון, ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים

רוצים להצטרף למאות אלפי לומדי הדף היומי?

להיות ממובילי לימוד הורים וילדים בקהילתכם או להעביר

שיעור שבועי עם חומר איכותי?

יש לנו פתרון שבסילכם! התלמוד הישראלי- סוגיית מהדף היומי בעברית פשוטה להבנה, שאפשר ללמוד עם הילדים. כל קהילה שתצטרף, תקבל את העלון השבועי עפ"י הכמות הנצרכת בקהילתה בחינם עד פתח הבית! לרישום סרקו את הקוד.

חמד של מושג

מינהל החינוך הדתי הפיקוח על הוראת תלמוד ותושבע"פ

חסידי אומות העולם

חסידי אומות העולם הוא כינוי לאנשים שאינם יהודים אולם הם מאמינים בה' ושומרים על שבע מצוות בני נח, ויש להם חלק לעולם הבא. אחרי השואה שימש מושג זה ככינוי לגויים שהצילו חיי יהודים במהלך השואה תוך סיכון חייהם וללא תמורה. אנשים אלה זוכים לאות הוקרה ולהנצחה ב"יד ושם".

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

5: 'באָוואָן זעטסטו ליטט'
 4: 'מ'ספּעלט געטשט אַזאַט אַוואָן יוֹגאַט'
 3: 'אַזאַט געטשט אַוואָן יוֹגאַט'
 2: 'אַזאַט געטשט אַוואָן יוֹגאַט'
 1: 'אַזאַט געטשט אַוואָן יוֹגאַט'

התבוננו היטב בציוור וענו על השאלות הבאות:

- 1 מיהו האיש במעיל הארוך במרכז התמונה?
- 2 מה היה תפקידו ומה עשה אותו האיש?
- 3 היכן ומתי פעל אותו האיש?
- 4 מה הקשר בין בודפשט ושוודיה כפי שמופיע בשלט?
- 5 באיזה תואר הוא זכה ממדינת ישראל?

סרקו את הבר-קוד, היכנסו לערוץ היו-טיוב של
 התלמוד הישראלי ותוכלו לצפות בעולם שלם של
 סרטים בנושאים שונים ומגוונים, מרתקים ומעניינים

מי אני? |

1. הייתי איש עסקים ודיפלומט שוודי.
2. במהלך השואה חילקתי דרכונים שוודיים לאלפי יהודים בהונגריה כדי להצילם ממוות.
3. סיכנתי את חיי וזכותי לתואר "חסיד אומות העולם".
4. לאחר המלחמה עצרו אותי הרוסים, וגורלי לא נודע במשך זמן רב.

אַזאַט געטשט אַוואָן יוֹגאַט

5780 ה'תש"פ	5778 ה'תשע"ח	5727 ה'תשכ"ז	5708 ה'תש"ח	5707 ה'תש"ז	5699 ה'תרצ"ט	5657 ה'תר"ץ	5323 ה'רמ"ג	5260	5258	4900	4800	4650	4260
2019 שנת סיום הש"ס ללומדי הדף היומי	2017 70 שנה למדינה	1969 הרב אריה לויץ	1948 הקמת המדינה	1947 מלחמת העצמאות	1939 שואה	1897 הרצל	רבי יוסף קארו	1500 העת החדשה	1492 גירוש ספרד	הרמב"ם	רש"י	רבי סעדיה גאון	510 ימי הביניים תקופת הראשונים

סדר מועד | מסכת ביצה, דפים ל"ז - ל"ט

דף ל"ז: הלכות שבת ויום טוב

המשנה מונה איסורים אחדים שקבעו חכמים, שאסור לעשות בשבת וביום טוב. **אסור לעלות על אילן:** חכמים קבעו שבשבת וביום טוב אין לעלות על אילן, שמא תוך כדי שיעלה עליו, בטעות יתלש ענף מן העץ, והרי בשבת ובחג אסור לתלוש ענפים. **אסור לרכוב:** חכמים תיקנו שאין לרכוב בשבת על בעל חיים, מפני שהששו, שמא הרכוב יתלוש ענף מעץ כדי לכוון את בעל החיים בדרך.

אסור לקנות ולמכור בשבת: עוד גזרו חכמים, שבשבת קודש אסור למכור או לקנות דברים, מפני שיש חשש שתתוך כדי שמסכמים את עניני המכירה, יכתבו את הסיכום ויעברו על איסור "כותב".

אסור לשחות: חכמים גם תיקנו שבשבת קודש אין לשחות במים, מפני שיש חשש שהשוחה ירצה לבנות לעצמו איזה מתקן, כמו גלגל ים, ובשבת הרי אסור לבנות.

דף ל"ז: יציאה מחוץ לתחום

בדפים האחרונים של מסכת ביצה, עוסק התלמוד בדיני איסור יציאה מחוץ לתחום. על איסור יציאה מחוץ לתחום למדנו במסכת עירובין. איסור זה קובע, **שבשבת וביום טוב אסור לאדם לצאת מהעיר שלו למרחק של יותר מאלפים אמה**, קילומטר בערך. בדרך זה לומדים, כי גם החפצים של האדם הם כמוהו בדיוק.

למשל, אם לראובן יש בהמה, אסור להוציא את הבהמה מחוץ לתחום של העיר שבה גר הבעלים שלה. **אולם אם לפני שבת ראובן מסר את בהמתו לרועה שמתגורר בעיר אחרת, התחום של הבהמה נקבע לפי העיר של הרועה, כי הרי הוא מסר אותה לרועה.**

דף ל"ח: מכירת תבואה עם אבנים

שיבולי התבואה מכוסים בקליפה שנקראת "מוץ".

אין אוכלים את ה"מוץ", אלא דשים את התבואה כדי להפריד ממנה את המוץ. איך דשים את התבואה? היום דשים במכונות, אבל פעם היו מפזרים את שיבולי החיטה על הקרקע, דשים אותם, וכה היתה הקליפה נפרדת מן הגרעינים.

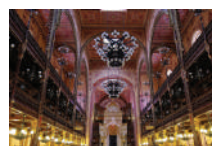
כשהיו דשים את התבואה על הקרקע, היו אבנים קטנות מתערבבות בתוך התבואה. חכמים אמרו, שמוותר למכור תבואה עם האבנים הקטנות הללו, מכיון שבמקומות בהם רגילים למכור כך, מותר למכור את התבואה עם אבנים מעטות, כי הקונים יודעים שיש בתבואה אבנים, ואין זה גזל.

דף ל"ט: איסור מעילה

איסור מעילה פרושו שאסור להשתמש בחפץ ששייך לבית המקדש. מי שעבר עברה והשתמש בחפץ בשוגג, נקרא "מועל" והתורה מחייבת אותו לשלם להקדש סכום כמו ששוה החפץ, בתוספת "חומש", עוד חמישית מן הסכום ששוה החפץ. בנוסף לכה, הוא צריך להביא קורבן על החטא שעשה.

על המפה | יהדות הונגריה

יהודים החלו להתיישב באזור הונגריה כבר בתקופה הרומאית. הקהילה היהודית גדלה במאות ה-11-12, ומרכזי תורה חשובים כמו בערים פרשבורג, אובודה ושטולויסנבורג. במאה ה-18 קיבלו היהודים זכויות במסגרת האמנציפציה, ובעקבות זאת נוצר קרע בין הקהילות המסורתיות לבין היהודים שהתרחקו מהדת. במאה ה-19 התחזקה תנועת החסידות בהונגריה והוקמו בה חצרות מונקאטש, סיגט, ספינקא ואחרות. יהודי הונגריה היו ידועים בשמרנותם, קנאותם והתנגדותם לשינויים במסורת. הונגריה נכבשה בידי הנאצים בשנת 1944, והללו רצחו

564,500 מיהודי הונגריה. כיום גרים שם בין 50-150 אלף יהודים.

פנים בית הכנסת הגדול של בודפשט (Wikipedia) (Emmanuel Dyan)

חידה!

מצאו את המילים שנשמעות אותו הדבר, אולם יש להן שתי משמעויות שונות:

- המעיל שלה / שימוש בהקדש באיסור - /
- ישוב שעמד בצפון השומרון / הקנס למי שנהנה מההקדש -
- פירות לא מעושרים / העולם (בכתיב שונה) - /
- נכשל / חג -

המילים: אכיל / אכיל / אכיל / אכיל

שאלות השוא

- איך אפשר לאכול פירות בלי להפריש מהם תרומות ומעשרות?
- מדוע אסור לרכוב על חמור בשבת?
- עד איזה מרחק מותר ללכת בשבת מחוץ לעיר?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עלון עד השעה 14:00, למייל talmudhagrala@medison.co.il יש לציין את מס' העלון עליו אתם עונים. *בפיקוח רואה חשבון